

MINISTERSTWO FINANSÓW

Podsekretarz Stanu

Ludwik Kotecki

Warszawa, 2009-02- 11

PFB/0602/2(A)/ASM/09/707

p. J. Giderek
 PODSEKRETARZ
 Biura Prac Senackich
 Wpłynęło dn. 16.02.09
 nr. 834 podpis

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiadając na pismo z dnia 21 stycznia br. (znak BPS/DSK-043-1267/09), zawierające oświadczenie senatora Jana Dobrzyńskiego złożone podczas 25 posiedzenia Senatu RP w dniu 15 stycznia 2009 r., pragnę przekazać na ręce Pana Marszałka odpowiedź na postawione przez Pana Senatorsa pytania.

Przystąpienie Polski do strefy euro jest jednym z priorytetów obecnego Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, co znalazło odzwierciedlenie w exposé Premiera Donalda Tuska wygłoszonym w dniu 25 listopada 2007 r., w którym Prezes Rady Ministrów stwierdził, że w interesie Polski leży jak najszybsze przygotowanie do wprowadzenia euro, zaznaczając jednak, że droga do wspólnej waluty musi być bezpieczna z punktu widzenia państwa i obywateli.

Realizując zamierzenia Rządu związane z wprowadzeniem w Polsce euro, Premier Donald Tusk, podczas otwarcia Forum Ekonomicznego w Krynicy w dniu 10 września 2008 r., publicznie przedstawił potencjalną datę przystąpienia Polski do strefy euro. Kilka dni po tej deklaracji, podczas spotkania Premiera z Prezesem NBP i Radą Polityki Pieniężnej, stwierdzono, że rok 2011 powinien być rokiem spełnienia przez Polskę wymaganych kryteriów i pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej dotyczącej wejścia Polski do strefy euro. Oznacza to, że samo wprowadzenie euro mogłoby nastąpić z dniem 1 stycznia 2012 r. W związku z powyższym, w dniu 28 października 2008 r. Rada Ministrów przyjęła harmonogram przygotowań do wprowadzenia euro w Polsce, przewidujący sekwencję działań, które powinny zostać podjęte i przeprowadzone na każdym z etapów, aby

doprowadzić do spełnienia przez Polskę kryteriów konwergencji w 2011 r. i wprowadzenia euro w miejsce złotego na początku 2012 r.

Planując wprowadzenie euro w Polsce, Rząd ma na względzie społeczne obawy związane z procesem wprowadzania euro w miejsce waluty krajowej. Rząd jest świadomy, że w większości państw członkowskich UE społeczeństwo obawiało się wzrostu cen w związku z operacją wymiany walutowej. Doświadczenia krajów, które wprowadzały wspólną walutę wskazują ponadto, iż proces ten w wielu wypadkach wywoływał wśród obywateli najpierw obawy dotyczące wzrostu inflacji na skutek wykorzystania przez sprzedawców technicznej operacji przeliczania walut do podniesienia cen (m.in. poprzez zaokrąglenie w górę przeliczonych wartości), a następnie wrażenie silnego wzrostu cen wielu kategorii. Należy jednak podkreślić, że w przypadku państw, które do tej pory wprowadziły wspólną walutę odczucia społeczeństwa dotyczące wyraźnego wzrostu cen nie znalazły potwierdzenia w danych statystycznych, które wskazywały, że wpływ wprowadzenia euro na wzrost inflacji mieścił się w granicach 0,1-0,3 pkt. proc.

Mając powyższe na uwadze oraz bazując na doświadczeniach krajów, które wprowadziły wspólną walutę Rząd będzie podejmował działania zapobiegające nadmiernym i nieuzasadnionym podwyżkom cen oraz łagodzące obawy społeczeństwa związane ze wzrostem cen nabywanych towarów i usług po wprowadzeniu euro. Do możliwych działań w tym zakresie należą:

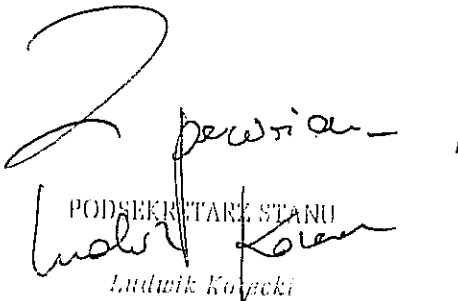
- wprowadzenie obowiązku podwójnego podawania cen (w euro i w złotych) przez wyznaczony okres (przed i po zmianie waluty);
- wzmożona komunikacja władz ze społeczeństwem w celu wyjaśniania zasad przeliczania cen i zapobieżenia zjawisku rozbieżności pomiędzy oficjalnym wskaźnikiem inflacji a jego postrzeganiem przez społeczeństwo;
- prowadzenie szkoleń i instruktaży dla przedsiębiorców w formie bezpośrednich kontaktów, organizowanych przez administrację publiczną lub przez organizacje przedsiębiorców, w tym wprowadzenie i informowanie o ścisłych i przejrzystych zasadach zaokrąglenia cen;
- monitorowanie zachowania przedsiębiorców przez władze i organizacje konsumenckie, np. poprzez wprowadzenie obowiązku kontroli cen i sporządzania krótkookresowych raportów o zmianach cen wybranych towarów i usług przez urzędy statystyczne lub inne instytucje;
- zachęcanie sprzedawców do sygnowania tzw. kodeksu etycznego zawierającego zasady związane z wprowadzaniem euro;
- wprowadzanie sankcji poprzez tworzenie tzw. „czarnej listy” przedsiębiorców, którzy w sposób wyraźny wykorzystują wprowadzenie euro do niewspółmiernego podwyższenia cen towarów i usług lub wprowadzenie wysokich grzywnien za naruszenie tzw. dyscypliny cenowej.

Wypełnienie warunków niezbędnych do przyjęcia euro będzie wiązało się z koniecznością włączenia złotego do Europejskiego Mechanizmu Kursowego II (ERM II). Kryterium stabilności kursu walutowego stanowi bowiem, że przez okres co najmniej 2 lat (przed dokonaniem oceny gotowości kraju do członkostwa w strefie euro) wahania kursu waluty krajowej muszą mieścić się w normalnym przedziale wahań wokół kursu centralnego w ramach europejskiego mechanizmu kursowego. Kurs waluty krajowej nie może, w okresie tych 2 lat, podlegać silnym napięciom, a także nie może być - na własny wniosek kraju - dewaluowany w stosunku do żadnej waluty krajów Unii Europejskiej. Europejski Bank Centralny zaleca, aby kurs centralny w ramach ERM II odzwierciedlał „najlepsze z możliwych oszacowanie kursu równowagi” w momencie wejścia do mechanizmu, przy czym szacunek ten powinien uwzględniać kształtowanie się szerokiej grupy wskaźników ekonomicznych oraz rynkowego kursu waluty krajowej. Określenie poziomu kursu równowagi w praktyce napotyka na szereg trudności. W literaturze przedmiotu istnieje wiele teorii kursu równowagi, różniących się między sobą sposobem zdefiniowania stanu równowagi, w tym horyzontem czasowym w jakim ta równowaga jest osiągana. Analiza empiryczna może zatem prowadzić do wielu różnych oszacowań kursu równowagi zależnych od zastosowanego podejścia. W przypadku nowych krajów członkowskich UE analizę taką mogą ponadto utrudniać problemy z długością i jakością dostępnych szeregów czasowych, niestabilność relacji pomiędzy badanymi zmiennymi oraz problemy z określeniem poziomów równowagi dla zmiennych fundamentalnych.

Dotychczasowe doświadczenia nowych krajów członkowskich UE wskazują, że kurs centralny w momencie przystępowania do mechanizmu ERM II był ustalany na poziomie kursu rynkowego lub – w przypadku krajów, w których obowiązywał system izby walutowej albo ich waluta była jednostronnie związana z euro - dotychczas obowiązującego kursu centralnego. Należy jednak pamiętać, że ustalenie tego kursu nastąpi w drodze negocjacji z partnerami europejskimi i zasadą jest nieujawnianie proponowanego poziomu aż do momentu ich zakończenia.

Z kolei określenie nieodwołalnego kursu konwersji złotego na euro będzie poprzedzone wydaniem przez Komisję Europejską pozytywnej opinii dotyczącej wejścia Polski do strefy euro i uchyleniem derogacji przez Radę ECOFIN – zgodnie z Mapą drogową powinno to nastąpić w połowie 2011 r. Jeśli zgodnie z odpowiednią procedurą zostanie podjęta decyzja o uchyleniu Polsce statusu kraju z derogacją, Rada - na podstawie wniosku KE i po konsultacji z EBC - powinna jednogłośnie (na podstawie głosów krajów członkowskich nieobjętych derogacją) ustalić kurs, po którym waluta naszego kraju zostanie zastąpiona przez euro (tzw. nieodwołalny kurs konwersji). Kurs konwersji ustalany jest z dokładnością do sześciu cyfr znaczących i stanowi kurs po jakim ze złotych na euro zostaną przeliczone wszystkie ceny towarów i usług, zobowiązania i należności. Ponieważ takie same zasady i kurs przeliczania będą dotyczyły wszystkich płatności (w tym również płac i emerytur), siła nabywcza pieniądza znajdującego się w posiadaniu obywateli pozostanie bez zmian.

Warto zauważyć, że nieodwołalny kurs konwersji przy przyjmowaniu euro nie musi być tożsamy z początkowym kursem centralnym w ramach ERM II. Wynika to nie tylko z faktu, że może wystąpić konieczność korekty kursu centralnego (kryterium kursu walutowego dopuszcza renegotjowanie parytetu, ale jedynie w dół, czyli rewaluację waluty narodowej), ale również z odpowiednich uregulowań instytucjonalnych: decyzje dotyczące kursów centralnych i kursów konwersji mają odmienny charakter, są podejmowane w różnych terminach i w ramach odrębnych procesów decyzyjnych. Dotychczasowa praktyka wskazuje, że podczas uchylania derogacji kolejnym krajom członkowskim UE ostateczny kurs konwersji waluty krajowej na euro ustalano na poziomie ostatniego kursu centralnego obowiązującego w ERM II.

PODSEKRETARZ STANU
Ludwik Kozycki

Do wiadomości:

Biuro Ministra w Ministerstwie Finansów

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów